

Küresel Isınma ve Yeni Dünya

Birleşmiş Milletlerin iklim değişikliği konusundaki dördüncü değerlendirme raporu, küresel ısınmanın en yoğun hissedildiği 2006 yılı sebebiyle daha çok dikkat çekmiş olup, uzun süre gündemde kaldı.

Küresel ısınma gelecekte iklim değişiklikleriyle hayatımızı önemli ölçüde etkileyecek. Önümüzdeki yıllarda iklim değişikliklerinin yaşamı tehdit edeceği ve bizleri daha zor koşullarla karşı karşıya getireceği gerçeğini bugün- den görmek, duyarsız kalmamak gerekiyor.

İnsanların doğal kaynaklara karşı tahrip edici tutumu, bunun sonucunda doğal dengeleri bozması çok önemli sorunları beraberinde getirmiştir. İnsanların gelişen dünyada gün geçtikçe doğal kaynaklara verdiği zararın büyümesi, ormanların yok edilmesi, su kaynaklarının kirletilmesi, hava kirliliği, gürültü kirliliği ve radyoaktif kirlilik gibi unsurlar ekolojik dengeyi bozmaktadır.

“Küresel ısınma”, yeryüzünde sıcaklığın sistematik şekilde artması olarak ifade edilmektedir. Bu durum iklim değişikliklerine yol açmaktadır. Son 20 yılda yapılan ölçmelerle sıcaklığın sistematik olarak arttığı ve son yıllarda yazın en sıcak yaz ve kışın en soğuk kışın yaşandığı belirlenmiştir.Yine buzulların erimesi, büyük buzul parçalarının koparak ayrılması küresel ısınma gerçeğini gözler önüne sermektedir.

Denizlerin 18 ile 59 santim arasında yükselecek olması üzerine yapılan hesaplar Grönland’ın her 40 saatte bir 40 km_ buz kaybediyor olduğu gerçeği oldukça dikkat çekicidir.

Kuzey Kutbu yakınlarındaki Blomstrandbreen Buzulu'nun 1918 ve 2002 yılındaki durumları (Foto: Reuters)

Küresel ısınma ve sera etkisi

Dünya atmosferi çeşitli gazlardan oluşur. Ayrıca küçük miktarlarda bazı asal gazlar bulunmaktadır. Güneşten gelen ışınlar (ısı ışınları/kısa dalgalı ışınlar), atmosferi geçerek yeryüzünü ısıtır. Atmosferdeki gazlar yeryüzünde ki ısının bir kısmını tutar ve yeryüzünün ısı kaybına engel olurlar.

(CO₂, havada en çok ısı tutma özelliği olan gazdır.)

Atmosferin, ışığı geçirme ve ısıyı tutma özelliği vardır. Atmosferin ısıyı tutma yeteneği sayesinde suların sıcaklığı dengede kalır. Böylece nehirlerin ve okyanusların donması engellenmiş olur. Bu şekilde oluşan, atmosferin ısıtma ve yalıtma etkisine sera etkisi denir.Dünya atmosferi cam seralara benzer bir özellik gösterir.

Son yıllarda atmosferdeki CO₂ miktarı hava kirlenmesine bağlı olarak hızla artmaktadır. Metan, ozon ve kloroflorokarbon (CFC) gibi sera gazları çeşitli insan aktiviteleri ile atmosfere katılmaktadır. Bu gazların tamamının ısı tutma özelliği vardır.

CO₂ ve ısıyı tutan diğer gazların miktarındaki artış, atmosferin ısısının yükselmesine sebep olmaktadır. Bu da küresel ısınma olarak ifade edilir. Bu durumun, buzulların erimesi ve okyanusların yükselmesi gibi ciddi sonuçlar doğuracak iklim değişmelerine yol açmasından endişe edilmektedir.

İnsanların çeşitli faaliyetlerinin küresel ısınmaya katkısı şöyledir:

- Enerji kullanımı %49,
- Endüstrileşme %24,
- Ormansızlaşma %14,
- Tarım %13'tür.

Dosya Konusu

Bütün bunların yaşamımız üzerinde oldukça olumsuz etki yaratacağı kaçınılmaz olduğu kadar; son derece de ürkütücüdür.

The Observer gazetesinin Şubat 2004'te yayımladığı Pentagon'a ait Küresel Isınma Raporu'na göre önümüzdeki 20 yıl içerisinde Avrupa'da birçok kıyı kenti sular altında kalacaktır. Guardian gazetesinde 2004 yılında yer alan küresel ısınma haritasına göre bundan en az etkilenen bölgeler Türkiye ve Ortadoğu ile kıyı kesimleri hariç Kuzey Afrika'dır.

İklim sistemi içsel ve dışsal (insani etkiler, güneş hareketleri ve sera gazları, vb.) nedenlerden etkilenmektedir. İklimbilimciler (klimatolog) küresel ısınma konusunda hem fikirdirler. Bu değişimin detaylı nedenleri açık bir araştırma alanıdır ama bilimsel çoğunluk sera gazlarının son zamanlardaki sıcaklık artışının başlıca nedeni olduğunu belirtmektedir.

Atmosferdeki karbondioksit (CO2) ve metan (CH4) oranlarındaki artış dünya yüzeyinin sıcaklığını yükseltmektedir. CO2 oranındaki artış dünyanın yüzeyini ısıtmakta ve kutuplara yakın buzların erimesine yol açmaktadır. Buzlar eridikçe yerlerini kara veya sular almaktadır. Kara ve suların buza oranla daha az yansıtıcı olması güneş ışınımı emilimini arttırmakta ve dolayısıyla buzullarda daha fazla erimeye yol açmaktadır.

İklim değişikliğini önlemek için uluslararası bir taahhüt olan Kyoto Protokolü yürürlüğe girdi. Bildiğiniz gibi ABD ve Avustralya tarafından onaylanıp uygulamaya sokulmadığı için yola önemli bir eksikle başlayan Kyoto Protokolü, gelişmiş ülkelerin iklim değişikliği yaratan sera gazı emisyonlarını 2012 yılına kadar 1990 seviyesinin %5,2 altına indirmelerini hedefliyor.

Öte yandan Kyoto Protokolü'nü Türkiye de imzalamadı. Türkiye de giderek daha fazla karbondioksit üreten ve atmosferi ısıtmaktaki payı katlanarak artan bir ülke olarak ABD ve Avustralya'yla aynı bahaneleri sıralayıp yükümlülük altına girmekten kaçıyor.

Türkiye, en kısa zamanda Kyoto Protokolü'nü imzalayıp Meclis'ten geçirmeli ve karbondioksit emisyonlarını hızla düşürmek için enerji, ulaşım ve sanayi politikalarında köklü değişiklikler yapmalıdır.

Küresel ısınmanın doğuracağı olumsuz sonuçlar:

Küresel ısınmanın birçok olumsuz sonuçları olacağı öngörülmektedir. Bunların başlıcaları şunlardır:

- Sıcaklık arttıkça yeryüzündeki karalardan ve su yüzeylerinden buharlaşma da artacaktır. Bu da bazı bölgelerde aşırı yağışlara, bazı bölgelerde de kuraklığa neden olacaktır.
- Kutuplardaki buzullar eriyecek, denizler ve okyanuslarda su düzeyleri yükselecek ve taşkınlar, su basmaları ve seller meydana gelecektir.
- Siklon ve fırtına afetleri artacaktır.

Şubat 2007 tarihli konu ile ilgili Birleşmiş Milletler raporu, Fransa'nın başkenti Paris'te yapılan Hükümetler arası İklim Değişiklikleri Paneli'nde açıklanmıştır. Raporla küresel sıcaklık artışının olası etkileri aşağıdaki biçimde özetlenmektedir.

+2.4 derece: Su sıkıntısı başlayacak

Kuzey Amerika'da kum fırtınaları tarımı yok edecek. Deniz seviyeleri yükselecek. Peru'da 10 milyon kişi su sıkıntısı çekecek. Mercan kayalıkları yok olacak. Gezegendeki canlı türlerinin yüzde 30'u yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalacak.

+ 5.4 derece: Denizler 5 metre yükselecek

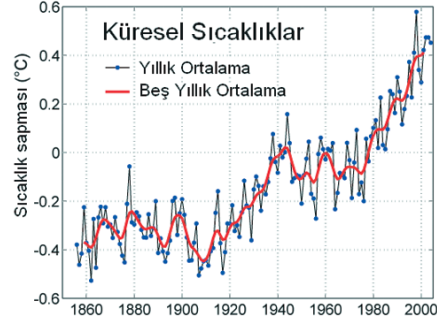
Deniz seviyesi ortalaması 70 metre olacak. Dünyanın yiyecek stokları tükenecek.

+ 6.4 derece: Göçler başlayacak

Yüz milyonlarca insan uygun iklim koşullarında yaşamak umuduyla göç yollarına düşecek.

Kadınlar su bulamadıkları için saçlarını kestirecekler.

Okyanuslarımız çölleşecek.

1856-2004 arası küresel ortalama yüzey sıcaklığı

Dosya Konusu

Kuraklık yaşanacak.

Okyanuslardan aktarımla içme suyu elde edilecek.

Suda yaşayan bazı hayvanlarımız(kutup ayısı ,fok balığı vs.)Tırmanacak buz bulamayacaklar yüzmekten yorulup ölecekler.

İnsanlar 50 yaşındayken susuzluktan 85 yaşında gibi gözükecekler.

Bebeklerin sakat doğma olasılığı artacak.

Alınabilecek Koruma Önlemleri

Bilim insanları, fosil yakıt (kömür, petrol, doğalgaz, vb.) kullanımı yerine, atmosferin karbondioksit yoğunluğunu arttırmayan yenilenebilir enerji kaynaklarından yararlanılmasını önermektedirler. Bu konu, birçok Dünya Zirvesi Toplantıları'nda tartışılmış ve uluslararası protokol ve sözleşmeler düzenlenmiştir (1992 Rio, 1997 Kyoto, 2002 Johannesburg gibi).

Ayrıca karbondioksit harcayan yeşil örtünün, özellikle ormanların tahrip edilmemesi, enerji tasarrufu sağlanması, enerji harcayan ev alet ve gereçlerinde standartların geliştirilmesi, çarpık kentleşmeye son verilmesi de alınması gereken önlemler arasında sayılmaktadır.

- *Türkiye Kyoto Protokolü'nü imzalamalıdır.*
- *Nükleer enerji iklim değişikliğinin çözümü değildir.*
- *Yenilenebilir ve temiz enerji kaynaklarına yönelinmelidir.*
- *Enerji verimliliği enerji politikalarının esası olmalıdır.*
- *Motorlu taşıtlara dayalı petrol bağımlısı ulaşım politikaları terk edilmelidir.*

- Termik santraller rehabilite edilmeli, doğaya ve çevreye verdiği zararlar azaltılmalıdır.

- Enerji verimliliği ile ilgili yasalar çıkarılmalı, temiz ve enerjiyi etkin kullanan teknolojiler teşvik edilmelidir.

- Türkiye'nin enerji üretim politikaları yenilenebilir, temiz enerji kaynaklarına dayanacak şekilde yeniden planlanmalıdır. Rüzgar, güneş, jeotermal gibi kaynaklar alternatif değil, asıl enerji kaynaklarımız olarak kabul edilmelidir.

- Nükleer santraller, iklim değişikliğinin çözümü değildir. Nükleer enerji hem karbonsuz bir teknoloji değildir, hem de bu kadar güvensiz, tehlikeli, atık sorunu çözülemeyen ve pahalı bir teknoloji iklim değişikliğini çözemez. Zaten Hükümetler arası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) daha 1996 yılında, dünya elektrik ihtiyacını karşılamadaki payını %47'ye çıkarmak için 2100 yılına kadar her yıl 70 reaktör yapılmasına ihtiyaç duyulacağı ve bu da olanaksız olduğu için nükleer enerjinin iklim değişikliğinin çözümü olamayacağı sonucuna varmış ve nükleer yatırımlar temiz kalkınma mekanizmaları dışında tutulmuştur.

- Motorlu ulaşımı ve petrol bağımlılığını arttıran ulaşım politikaları terk edilmeli, raylı ulaşım yatırımları artırılmalıdır.

Murat ÇELİK
Şube Yönetim Kurulu Sayman Üyesi

Referanslar:

- Küresel Isınma ve Küresel İklim Değişikliği
Prof.Dr.Necmettin ÇEPEL,Celal ERGÜN
- 4 Şubat 2007 tarihli Birleşmiş Milletler raporu
- Yeşiller web sitesi(www.yesiller.org.)

